

Що потрібно знати й уміти батькам

Це - поради татам і мамам, яким іноді важко зрозуміти свою дитину і вибрати потрібну тактику виховання в тій чи іншій ситуації. Запропоновані знання і практичні поради охоплюють усі періоди дитинства, пояснюють їх особливості і стратегію поведінки батьків та дітей. Вони спрямовані на формування порозуміння і взаємин між ними.

Природа і виховання посприяли тому, що всі люди різні: немає однакових батьків, як немає й однакових дітей. Кожен із нас - неповторна особистість. Саме цим пояснюється відсутність єдиного універсального рецепту виховання дитини в сім'ї. Проте є об'єктивні дані, пов'язані із закономірностями психо-фізичного розвитку особистості в цілому і в кожній віковий період зокрема. Знання цих даних дозволяє не тільки забезпечити своєчасність і повноцінність її розвитку, але й створити для цього процесу найсприятливіші умови. Ці умови мають враховувати не тільки потреби, але й можливості дитини, сприяти поліпшенню мікроклімату в сім'ї.

Пропонований матеріал написаний з урахуванням таких знань та потреб сучасної сім'ї і суспільства в гуманізації міжособистісних стосунків. Він спонукає до аналізу власного досвіду виховної діяльності і конкретних проблемних ситуацій, своєї стратегії і тактики виховання, що слугує гарним стимулом до самовдосконалення.

Кожна дитина, незалежно від віку, відчуває природну потребу у фізичній і психологічній безпеці. Створювати умови для безпечної поведінки дитини має сім'я, організовуючи сімейне виховання з позиції її інтересів. Але ці інтереси завжди мають зворотній зв'язок: у перспективі - це гарантована захищеність самих батьків. Але як її досягти? У чому полягає мудрість сімейного виховання?

Як показує багатовіковий досвід, формула здорового батьківства виводиться з двох основних компонентів — із **любові і вимогливості як до дитини, так і до себе**. Ці компоненти є рушійною силою для цілої системи стимулів і стримувань поведінки. Зосередженість тільки на любові і недооцінювання вимогливості може викликати неповагу до батьків і їхнього авторитету. Авторитарність, командний стиль виховання створює гнітючу атмосферу в сім'ї, ображає дитину і дає їй підстави вважати, що її не люблять, що вона нікому не потрібна. А це значить, що в прояві почуттів потрібно завжди прагнути до їх розумного балансу.

Чи є конкретний механізм поведінки батьків у тих чи інших ситуаціях? Так, його можна виробити, виходячи із знання загальних закономірностей виховання, специфічних умов його здійснення в кожній окремій сім'ї та індивідуальних особливостей кожної дитини. Тобто, проблема розв'язання ситуації криється насамперед у її знанні, розумінні й спеціальній готовності.

Важливо запам'ятати: перш ніж чогось очікувати від дитини, потрібно переконатися, що вона вас розуміє і що вона може це виконати.

Саме тому почнемо із засвоєння найелементарніших знань про вікові можливості дітей, про те, коли змінюються вікові періоди, як ця зміна відбувається і як виявляється в поведінці дитини, що мають робити батьки, аби допомогти їй сформуватися як моральній особистості.

Щоб дитина правильно розвивалася і була готовою до школи, батьки мають:

- формувати усі навички і вміння, необхідні в побуті: не тільки давати знання про навколишні предмети, але й вчити правильно ними користуватися;
- вчити гратися - спочатку просто маніпулювати іграшками, імітуючи реальні дії з їх логікою і послідовністю. Потім навчити малюка і розігрувати разом із ним цілі сюжети, в яких головне - відображення стосунків між людьми. У таких іграх розвивати фантазію, яка допоможе в ролі відсутніх предметів використовувати інші, відпрацьовувати функцію заміщення, переносити знання на інші предмети і на різних людей, тим самим розширювати умовні сфери діяльності й умовне коло спілкування, осмислювати стосунки між людьми, їх взаємозалежність і своє місце в цих стосунках;
- спочатку в грі, а потім у конкретних життєвих ситуаціях засвоювати **моральні норми й етику стосунків, правила поведінки, способи спілкування**;
- у ході гри розвивати мислення і мовлення дитини;
- **навчати дошкільника малювання, ліплення, вирізання, наклеювання, конструювання**. У творчій діяльності стимулювати дитину до переживання радості творчості;
- у процесі малювання, конструювання, ліплення і вирізання навчити дитину бачити, аналізувати навколишні предмети, правильно сприймати їх форму, колір, розмір, співвідношення частин, їх просторове розташування;
- у трудовому вихованні особливу увагу приділяють плануванню, послідовності дій, порівнюванню результатів із тим, що було задано і задумано; вчити наполегливості у досягненні результатів, одержувати задоволення від подолання труднощів;
- особливу увагу приділяти навантаженню на руки, пальчики: стежити за тим, щоб дитина в потрібній (домінуючій) руці тримала предмет і тримала його правильно, щоб співвідносила силу натискування на олівець із товщиною лінії, робила спеціальні вправи, які дозволяють **зміцнювати відповідні м'язи і розробляти пальчики**;
- із раннього віку дитину потрібно вчити дивитися і бачити, слухати і чути, обмацувати і сприймати на дотик, розширюючи таким чином її чуттєвий досвід;

- навчати дитину адекватного виявлення емоцій, правильної реакції на погане і гарне;
- створювати емоційний фон життя і діяльності, спираючись на їх позитивне сприйняття;
- розвивати мислення, у доступній формі ознайомити з одним із найважливіших законів природи, існування матерії - мінливостю; допомагати дитині орієнтуватися в довкіллі, навчати її міркувати;
- навчати дошкільника не тільки за допомогою слова - діти не розуміють значень багатьох слів (особливо тих, що позначають якість, властивість і зв'язок між предметами, тобто сенсорних еталонів). **Словесні методи навчання доцільно сполучати з наочними і практичними;**
- розвивати допитливість, сприяти формуванню пізнавального інтересу. Грамотно, але в доступній для розуміння дошкільника формі відповідати на всі поставлені ним запитання;
- не соромитися признаватися дитині в тому, що чогось не знаєте. Слід пообіцяти все з'ясувати і потім пояснити. В такий спосіб виховується любов і дбайливе ставлення до книги. Завжди виконувати свої обіцянки. Розвивати мовлення дитини, його образність, розширювати словниковий запас, стежити за правильною вимовою слів, культурою їх уживання; формувати культуру спілкування;
- Розучувати віршики, прислів'я, приказки, скоромовки. Проводити щовечора читання із закріпленням змісту прочитаного за допомогою запитань і їх обговорення. **Акцентувати увагу на моральній поведінці героїв казок і розповідей;**
- до сімейних свят або у вихідні дні організовувати спільні концерти. Вчити дітей співати народних пісень;
- обов'язково розвивати природні нахили дитини: оформити її в школу мистецтв, у спортивну секцію тощо, але не перевантажувати надмірною кількістю додаткових занять, інакше це негативно позначиться на її здоров'ї; не дозволяти дитині багато дивитися телевізор, довго сидіти біля комп'ютера - це негативно впливає на зір і нервову систему. Стежити за тим, щоб малюк дивився тільки дитячі телепрограми. їх перегляд може слугувати заохоченням за якісь успіхи;

Психологічна служба
Солонянської СЗШ №2

Мазур М. Г.

для батьків дошкільнят

Абетка виховання

сmt Солоне
2009 р